

A Fővárosi Ítéltábla **felperes jogi képviselőjének neve, címe.)** által képviselt felperes neve (**felperes címe** felperesnek, a **alperes jogi képviselőjének neve, címe.)** által képviselt alperes neve (**alperes címe** alperes ellen, határozat hatályon kívül helyezése iránti perében a Fővárosi Törvényszék 2019. január 17. napján kelt 25.P.23.284/2018/5. számú ítélete ellen a felperes részéről 6. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

#### í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, és az alperes Etikai Bizottsága 20180717/1. számú határozatát hatályon kívül helyezi.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

#### I n d o k o l á s

A felperes keresetében az alperes Etikai Bizottsága 20180717/1. számú - a felperest kizárás fegyelmi büntetéssel sújtó - határozatának a hatályon kívül helyezését kérte a Ptk. 3:35. §, 3:36. § (1) bekezdés és 37. § (1) bekezdés alapján, a határozat Ptk. 3:70. § (1) bekezdésbe, az alperes Alapszabályába és Fegyelmi Szabályzatába ütközése miatt.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Megítélése szerint a felperest szabályszerűen, a jogszabályoknak, Alapszabálynak, Fegyelmi Szabályzatnak megfelelően lefolytatott fegyelmi eljárásban zárta ki, az ezen szabályzatoknak megfelelően meghozott határozatában.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, fizessen meg az alperesnek 100.000 forint perköltséget.

Az elsőfokú bíróság az ítéletének indokolásában megállapította, hogy a felperes az alperesi politikai párt tagja volt, az alperes jogerősen nyilvántartásba vett egyéni jelöltje a 2018. évi országgyűlési képviselői választások során. A felperes az egyéni képviselő jelöltségtől az Országos Elnökség felkérése nélkül 2018. március 20. napján visszalépett. Ennek okán az alperes két tagja, valamint testülete, az Etikai Bizottság fegyelmi eljárást kezdeményezett a felperessel szemben, az első fokon eljáró Fegyelmi Bizottság a felperest elmarasztalta, majd az elsőfokú döntés ellen mind a felperes, mind az Etikai Bizottság fellebbezéssel élt. Az Etikai Bizottság mint a másodfokú döntés meghozatalára jogosult szerv az elsőfokú fegyelmi határozatot megváltoztatta és a keresettel támadott határozatában megállapította, hogy a felperes az országgyűlési képviselő jelölti visszalépésével megsértette az Alapszabály 25. § (1) bekezdés 1., 2., 6., 8. és 10. pontját, elkövette az Alapszabály 58. § (9) bekezdés 6. pontja szerinti súlyos fegyelmi vétséget, ezért kizárás fegyelmi büntetéssel sújtotta. Az elsőfokú bíróság rámutatott, hogy a peres felek között nem volt vitatott: az Alapszabály, továbbá az, hogy a felperes az alperesi párt egyéni jelölte volt, valamint az sem, hogy az alperes legfőbb szerve 2016. július 16. napján határozatot fogadott el a 2018-as országgyűlési választásokon önálló országos lista állításáról és egyéni képviselő jelöltek indításáról az összes egyéni választókerületben. Az alperes legfőbb szerve a jelölt állításról belső szabályzatot - Jász - alkotott. Az alperes Országos Politikai Tanács elnevezésű testülete 2018. március 10. napján elfogadott határozata és annak tartalma sem volt vitatott. A felek egyező előadást tettek arra, hogy a felperes visszalépett egyéni képviselő jelöltségétől, melynek eredményeként indult a fegyelmi

eljárás ellene. Ugyancsak egyező előadást tettek a fegyelmi eljárásban első- és másodfokon hozott határozat tartalmára; a fegyelmi eljárás lefolytatására vonatkozó rendelkezések megtartása nem volt vita tárgya. Ezért e tényeket a Pp. 266. § (1) bekezdés alapján valónak fogadta el az elsőfokú bíróság. Miután a fegyelmi eljárás lefolytatására vonatkozó rendelkezések megtartását a felperes sem vitatta, a per eldöntése jogkérdésben való állásfoglalást jelentett, ezért az elsőfokú bíróság a felek tanúbizonyítási indítványait mellőzte. A kereset érdemi vizsgálata körében felhívta a Ptk. 3:37. § (1) és (3) bekezdését, 3:70. § (1) és (4) bekezdését. Kiemelte a civil szervezetek, így a pártok széles körű autonómiáját. A Ptk. 3:4. § (2) és (3) bekezdése felhívásával az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a létesítő okiratban a Ptk. díszpozitivitása által biztosított lehetőséggel élve, meghatározásra kerültek a fegyelmi eljárás keretszabályai, a súlyos fegyelmi vétségek köre. Az Alapszabály 58. § (9) bekezdés 6. pontja súlyos fegyelmi vétséget határoz meg. A legsúlyosabb fegyelmi büntetést a kizárás jelentette, így az alperesi párt esetében a fegyelmi eljárás egyúttal kizárási eljárást is jelentett. A fegyelmi eljárás részletes szabályait a Fegyelmi Szabályzat tartalmazta, amely meghatározta a fegyelmi eljárás során első- és másodfokon eljáró szervet, a fegyelmi eljárás kezdeményezésére jogosultakat, az elsőfokú fegyelmi szerv határozata ellen jogorvoslat előterjesztésére jogosultak körét. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint önmagában az, hogy akár az első-, akár a másodfokon eljáró szerv is kezdeményezhetett fegyelmi eljárást, valamint az indítványozó is élhetett jogorvoslattal, nem jelentette, hogy ne felelt volna meg a Fegyelmi Szabályzat a Ptk. 3:70. § (1) bekezdésében foglaltaknak, ugyanis a szabályzat részletes összeférhetlenségi szabályokat tartalmazott a 10. § szerint. Az elsőfokú bíróság megállapítása szerint a fegyelmi eljárásra vonatkozó szabályok megfeleltek a tisztességes eljárás követelményének. Az Alapszabály 25. § (1) bekezdése, annak 2. pontja, a Jász. 20. §-a továbbá annak alapján, hogy 2018. március 19. napjáig nem érkezett felkérés visszalépésre, így az önkéntes visszalépésre jogosultság nem fakadt, az ezért nem lehetett jogszerű, arra következtetett az elsőfokú bíróság, hogy a felperes önkéntes visszalépését teljességgel jogszerűen minősítette az alperes olyan tevékenységnek, amely a párt választási kampányát tudatosan akadályozta. Kiemelte, hogy az alperes szervezeti és működési autonómiájába nem avatkozhatott be, ezért a támadott határozat jogszabályoknak, az alperes Alapszabályának és a Fegyelmi Szabályzatnak megfelelő voltán túl, a bíróság nem vizsgálhatta az alperes eljárását. Rögzítette még az elsőfokú bíróság, hogy a párt választási kampányát tudatosan akadályozó magatartás kifejezetten súlyos fegyelmi vétségnek minősül, melynek okán az kizárólag szándékos magatartásban manifesztálódhatott, így e vonatkozásban bizonyítási eljárás lefolytatásának helye nem volt. Mindezek alapján a keresetet, mint alaptalant elutasította. A Pp. 82. § (1) bekezdés és 81. § (5) bekezdés alapján határozott a perköltség viseléséről.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes élt fellebbezéssel. Elsődlegesen a Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontja szerinti felülbírálati jogkörben az ítélet megváltoztatását, az alperes Etikai Bizottsága által 20180717/1. számon hozott határozat hatályon kívül helyezését kérte arra figyelemmel, hogy a Ptk. 3:70. § (1) bekezdésébe ütközik. Másodlagosan az ítélet Pp. 381. § szerinti hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását kérte, mert a támadott alperesi határozat tartalmi megalapozottságára vonatkozóan az elsőfokú bíróság úgy állapított meg tényállást, hogy bizonyítást egyáltalán nem vett fel. Megítélése szerint az az alapszabályi rendelkezés, amely nem felel meg a kizárási eljárással kapcsolatban a tisztességesség követelményének a Ptk. 3:70. § (4) bekezdése szerint semmis, függetlenül attól, hogy az alapszabály módosítás nyilvántartásba vételre került-e. Sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, ha egy ügy eldöntésében olyan személy vesz részt, aki az ügy korábbi szakaszában az ügyről kialakított egy olyan előzetes véleményt, amely később a döntés folyamán befolyásolja az ügy megítélését. A felperessel szemben a fegyelmi eljárást az az Etikai Bizottság kezdeményezte, amely az elsőfokú döntéssel szemben fellebbezést is benyújtott, amit azután maga bírált el és hozta meg a keresettel támadott másodfokú határozatot.

Ezért a belső jogorvoslati eljárás nyomán meghozott másodfokú határozat meghozatalában olyan személyek vettek részt, akik az elsőfokú eljárást kezdeményezték, az elsőfokú határozattal szembeni jogorvoslati kérelmet terjesztettek elő, ez pedig a tisztességes eljárás követelményét sérti, ami egyúttal a Ptk. 3:70. § (1) bekezdés sérelmére vezet. Kiemelte a Fegyelmi Szabályzat 10. § összeférhetetlenségi rendelkezései körében, hogy a Ptk. 3:70. § (1) bekezdéssel összhangban kifejezetten tartalmazza, miszerint az ügy elintézésében nem vehet részt az, akitől az ügy tárgyilagos megítélése nem várható el. A Ptk. 3:70. § (1) bekezdés megsértésén túl az alperes eljárása a Fegyelmi Szabályzat 10. §-ának sem felelt meg, mivel nyilvánvalóan nem várható el az ügy tárgyilagos megítélése attól, aki maga kezdeményezte az eljárást, illetve az elsőfokú döntéssel szemben jogorvoslati kérelmet terjesztett elő. A támadott döntés meghozatalában tehát olyan személyek vettek részt, akik az ügy korábbi szakaszában az ügyről kialakítottak egy előzetes véleményt, amely később a döntés során befolyásolta az ügy megítélését. A másodlagos fellebbezési kérelmének alátámasztásaként arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság bizonyítási eljárás lefolytatása nélkül állapította meg, hogy az önkéntes visszalépést az alperes jogszerűen minősítette olyan magatartásnak, ami a párt választási kampányát tudatosan akadályozta. Megítélése szerint ez nem jogkérdés, hanem ténykérdés, amely csak bizonyítási eljárás eredményeként állapítható meg.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult, helyes indokai alapján. Fenntartotta álláspontját, hogy a fegyelmi eljárásban született, keresettel támadott határozat a jogszabályoknak és az alapszabálynak megfelel. Az elsőfokú bíróság a vonatkozó jogszabályok helytálló felhívásával az alperes nagyfokú belső autonómiájára figyelemmel, a jogszabályi keretek között megalkotott Alapszabály és egyéb belső szabályzatok, határozatok alapján megalapozott jogkövetkeztetést vont le, és alappal utasította el a keresetet.

A fellebbezés az alábbiak szerint alapos.

A Pp. 376. § (1) bekezdés alapján a Fővárosi Ítéletábra az elsőfokú ítélet elleni fellebbezést tárgyaláson kívül bírálta el.

A felperes a fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet anyagi jognak való megfelelését támadta, a Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontjára alapítottan terjesztette elő a fellebbezését, azaz, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényekből eltérő jogi következtetés vonható le. A felperes a másodlagos fellebbezési kérelmét a Pp. 381. § alapján terjesztette elő.

A Pp. 383. § (1) bekezdés értelmében a másodfokú bíróság - ha az ítélet hatályon kívül helyezésére e törvény szerint nincs szükség - az ügy érdemében dönt.

Ezért az ítéletábra elsőként azt vizsgálta, szükséges-e a fellebbezésben megjelölt okból az ítélet hatályon kívül helyezése. A másodfokú bíróság annyiban osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját, hogy a jogvita elbírálásához szükségtelen a felajánlott bizonyítás lefolytatása, mivel a tanúbizonyítás nélkül is rendelkezésre álló, nem vitás peradatok alapján állást lehet foglalni a perbeli jogvitában. Ezért az elsőfokú bíróság nem követett el olyan lényeges eljárási szabálysértést a bizonyítás mellőzésével, amely a Pp. 381. §-a alapján az eljárás megismétlésének szükségessége miatt az ítélet hatályon kívül helyezését indokolná.

Az elsőfokú bíróság érdemi döntésével azonban nem értett egyet a Fővárosi Ítéletábra.

A felperes a keresetét a pártok működéséről és gazdálkodásáról szóló 1989. XXXIII. törvény 2. § (4) bekezdése alapján alkalmazandó, Ptk. 3:35-36. § szerint terjesztette elő az alperessel szemben.

A felperes a keresetlevelében és a perfelvételi tárgyaláson is a keresettel támadott határozat jogszabályba, illetőleg alapszabályba ütköző voltát elsődlegesen abban jelölte meg, hogy a fegyelmi eljárást kezdeményező és az elsőfokú fegyelmi határozattal szemben fellebbezést előterjesztő szerv hozta meg a keresettel támadott másodfokú fegyelmi határozatot, ezért a fegyelmi eljárás lefolytatása nem volt tisztességes, erre tekintettel hívta fel a Ptk. 3:70. § (1) bekezdés megsértését. Egyebekben a fegyelmi eljárás lefolytatásának alapszabályszerűségét nem vitatta. Ezen túlmenően érdemben is vitatta a keresettel támadott határozatot állítva, hogy a terhére rótt fegyelmi vétség nem valósult meg, azt nem követte el, végül a kizárás fegyelmi büntetés alkalmazását is sérelmezte. Ebből következően a bíróságnak elsődlegesen azt kellett vizsgálnia, hogy a felperessel szemben lefolytatott fegyelmi eljárás megfelelt-e a tisztességes eljárás követelményének. Ezen belül a felperes által megjelölt tények, körülmények összeférhetetlenségi okot megalapíthattak-e, amelynek fennállása az alperes alapszabálya és annak alapján megalkotott belső szabályzatai, így különösen a fegyelmi szabályzat rendelkezései alapján voltak vizsgálhatók. A felperes ugyan csupán a fellebbezésében jelölte meg e körben konkrétan a Fegyelmi Szabályzat 10. §-át, azonban a keresetlevelében és a perfelvételi tárgyaláson előadott tény és jogállítása megfelleltethető volt a Fegyelmi Szabályzat 10. §-ában megfogalmazottaknak, tartalmilag tehát az ebben foglalt megsértését megjelölte keresete alapjaként. Ezért az ítéletábra megítélése szerint a kereseti tény és jog, valamint jogsértés állítás alapján a Ptk. 3: 70. § (1) bekezdésének megsértésén túlmenően, ebbe beletartozóan a bíróságnak vizsgálnia kellett a Fegyelmi Szabályzat 10. §-ának teljesülését, illetve megsértését is.

Az ítéletábra kiemeli, hogy az alperes nagyfokú belső autonómiája, önkormányzatisága alapján, saját maga alkothatta meg alapszabályát és ennek, valamint a Ptk. 3:70. § (3) bekezdése alapján a fegyelmi szabályzatában a tagjaival szembeni fegyelmi eljárás szabályait, ezen belül a fegyelmi eljárás lefolytatásának szabályait, a fegyelmi eljárást megalapozó magatartásokat és a kiszabható fegyelmi büntetéseket is.

A Ptk. 3:70. § a tag kizárása körében kógens rendelkezéseket fogalmaz meg, amelyeknek a (4) bekezdés értelmében az Alapszabály rendelkezéseinek meg kell felelnie; a Ptk.-ban foglalt ezen szabályoktól eltérő rendelkezés semmisnek minősül a Ptk. rendelkezése szerint.

Az alperes Alapszabálya és Fegyelmi Szabályzata a taggal szembeni fegyelmi eljárást szabályozza. Ezen belül konkrétan fegyelmi vétségeket nem rögzít, azonban az Alapszabály 58. §-ában meghatározza a fegyelmi büntetéseket, és így az 58. § (6) bekezdés 9. pontjában a kizárást mint fegyelmi büntetést. Ehhez képest az 58. § (8) és (9) bekezdése súlyos fegyelmi vétségként határoz meg, illetve minősít meghatározott magatartásokat, amelyek kizárással sújthatók. Ebből következően az alperes a tag kizárását mint fegyelmi büntetést, mint az adott fegyelmi vétség jogkövetkezményét szabályozza. Erre is tekintettel kellett a Ptk. 3:70. §-ában megfogalmazott és felperes által hivatkozott tisztességes eljárást biztosító szabályok érvényesülését vizsgálnia a bíróságnak.

Az elsőfokú bíróság arra helytállóan mutatott rá, hogy az alperes Alapszabálya, illetőleg a Fegyelmi Szabályzata részletesen szabályozza a fegyelmi eljárást, és ezen belül a súlyos fegyelmi vétséget megalapozó magatartásokat, amelyek a kizárás fegyelmi büntetés alapjául szolgálhatnak. Az alapszabály 23. § (5) bekezdése is a kizárást mint fegyelmi eljárás következményeként a tagsági viszony megszűnési okot rögzíti.

A felperes a tisztességes eljárási szabályozás hiányát arra alapította, hogy a másodfokú fegyelmi határozatot olyan szerv hozta, amely a fegyelmi eljárást kezdeményezte és fellebbezett is az elsőfokú fegyelmi határozat ellen.

Az Alapszabály 29. § (1) bekezdés 9. pontja értelmében a párt testülete az Etikai Bizottság. Az

Alapszabály 55. § (2) bekezdésének 11., 12. pontja szerint a másodfokú fegyelmi eljárás lefolytatására, valamint a fegyelmi eljárás kezdeményezésére is jogosult az Etikai Bizottság. Ezzel összhangban van a Fegyelmi Szabályzat 2. § (2) bekezdése, illetőleg a 3. § (1) bekezdése, mely utóbbi szerint a fegyelmi eljárás kezdeményezésére a párt bármely testülete jogosult, így az alperes testületeként meghatározott Etikai Bizottság is. A Fegyelmi Szabályzat 8. §-a szerint jogorvoslattal élhet a fegyelmi eljárás indítványozója. A Fegyelmi Szabályzat 10. § összeférhetetlenségi szabályokat tartalmaz. Az (1) bekezdés szerint a fegyelmi tanács (amely a Fegyelmi Szabályzat és az Alapszabály szerint az elsőfokú fegyelmi szerv) munkájában nem vehet részt az indítványozó, ami a szabályzat rendelkezése szerint megfelel a fegyelmi eljárás kezdeményezőjének. A Fegyelmi Szabályzat 10. § (2) bekezdése a másodfokú eljárásra vonatkozóan határoz meg összeférhetetlenségi szabályt, nevezetesen hogy a másodfokú eljárásban nem vehet részt az (1) bekezdésben szereplőkön kívül, az elsőfokú fegyelmi tanács tagja sem. Ebből következően összeférhetetlenség áll fenn az indítványozó, azaz a fegyelmi eljárás kezdeményezőjének személye okán mind az elsőfokú-, mind a másodfokú eljárásra egyébként jogosult szerv tekintetében. A felperes a keresete alapjaként - a fentebb már kifejtettek szerint - erre az összeférhetetlenségre hivatkozott. Az alperes Fegyelmi Szabályzatának 10. §-a kifejezetten kizárja a másodfokú eljárásból az indítványozót, azaz a fegyelmi eljárás kezdeményezőjét.

Ugyanakkor a rendelkezésre álló tények szerint a felperessel szemben a fegyelmi eljárásban valamennyi kezdeményező megjelölésre került, melyből következően valamennyien, így az Etikai Bizottság, illetve annak tagjai is kezdeményezőként szerepeltek a fegyelmi eljárásban. Az alperes irataiból kitűnően mind a három kezdeményező, így az Etikai Bizottságon beadványát is elbírálta a fegyelmi eljárásban eljáró alperesi fegyelmi szerv, első- és másodfokon is. Ebből következően az Etikai Bizottság másodfokon elbírálta a fegyelmi eljárásban a saját kezdeményezését, valamint miként arra a felperes helytállóan mutatott rá, a saját fellebbezését is.

Mindezek alapján az alperes olyan szerve hozta meg a keresettel támadott, felperessel szembeni másodfokú fegyelmi határozatot, amely testület a felperessel szembeni fegyelmi eljárás megindítója, kezdeményezője volt. Ez az alperes saját maga által alkotott Fegyelmi Szabályzat 10. § (2) bekezdésébe ütközik.

Ezen túlmenően a Fegyelmi Szabályzat nem rendelkezik a fellebbező félnek a másodfokú elbírálásból való kizárásáról, ami felveti a Ptk. 3:70. § (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárást biztosító szabályokba hiányát is, mivel az alperes e körben nem mindenre kiterjedően szabályozta a fegyelmi eljárás lefolytatását.

A törvényesség megítélésében ügydöntő jelentősége nem lehetett a további két kezdeményezés tényének, hiszen a fegyelmi eljárásban eljáró szervek nem tettek és az Alapszabály, valamint a Fegyelmi Szabályzat szerint nem is tehettek különbséget a kezdeményezések között és a rendelkezésre álló okiratok szerint a fegyelmi eljárás valamennyi kezdeményezés figyelembe vételével indult és folyt le.

A másodfokú bíróság utal arra, hogy a Fegyelmi Szabályzat 10. §-ában az alperes az elfogultságot is szabályozza, tehát megköveteli, hogy a tárgyilagos megítélés legyen elvárható az eljáró szervezettől. Ennek megvalósulását önmagában az megkérdőjelezi ha a másodfokú szerv az elsőfokú fegyelmi határozattal szemben általa előterjesztett fellebbezést is elbírálja.

Az alperes által megalkotott és saját maga, illetve szervei működését érintő szabályok, így különösen a tisztességes eljárást biztosító összeférhetetlenségi szabályok betartása olyan alapvető garanciális szabályok, amelyek megsértése kihat az eljárás eredményeként meghozott határozat törvényességére.

Mindezekből következően a Fegyelmi Szabályzatban is megfogalmazott eljárási - összeférhetetlenségi - szabályok megsértése az érdemi határozat hozatalára is kihatással volt.

Emellett a hiányos szabályozásra figyelemmel a kizárási eljárás lefolytatásának feltételeként a Ptk. 3:70. § (1) bekezdése által megkövetelt tisztességes eljárást lehetővé tevő szabályozást sem alkotta meg az alperes. Mindez a Ptk. 3:37. § (1) bekezdésének alkalmazására kellő alapot adott.

A fegyelmi eljárásban jogszabály, illetőleg alapszabály, egyéb belső szabályzat megsértése volt megállapítható, amely alapot adott a támadott határozat jogszabálysértő voltának megállapítására és ezért hatályon kívül helyezésére. Ebből következően a fegyelmi határozat érdemi megalapozottságát a bíróságnak már nem kellett vizsgálnia.

A fentiek értelmében a Fővárosi Ítéltőtanács az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdés alapján megváltoztatta és az alperes keresettel támadott határozatát hatályon kívül helyezte.

A felperes fellebbezése eredményre vezetett, azonban a felperes a fellebbezési kérelmében sem az elsődleges, sem a másodlagos fellebbezése tekintetében a per költségének megtérítését, annak felszámításával nem kérte. Ezért a másodfokú bíróság a Pp. 81. § és 82. § rendelkezéseiből következően a perköltség viseléséről döntést nem hozott.

Budapest, 2019. május 16.

Dr. Németh László sk.  
tanácselnök

. Merőtey Anikó sk.  
előadó bíró

Dr. Molnár Ágnes sk.  
bíró

A kiadmány hitelül: